

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2:50 za 1/64 strani K 1.— Privečkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 12.

V Ptuj v nedeljo dne 3. maja 1914.

XV. letnik.

Korošci na dan!

Proti kranjski hujskariji po Koroškem.

Sinčavas, 20. aprila 1914.

(Konec.)

Velezanimivo in tako mnogobrojno obiskano zborovanje je otvoril načelnik koroške kmetске zveze,

dež. poslanec Kirschner.

Dejal je, da se z zborovanjem ni hotelo prejeti v slovensko ozemlje; ali kmetaka zveza teza svoje delovanje po vsej Koroški in tudi tem kraju je že opetovano shode obdržala. Predsednik pozdravil je došle deželne in državne poslance ter župane iz okolice in je predložil vladinega zastopnika. V kratkih besedah našel je namen tega zbora, ki hoče vladi in prodajnim činiteljem pokazati, da se ne sme rušiti sedanje razmere po Koroškem, ker bi bili drugače tudi koroški slovenski gospodarsko uničeni. Koroški Slovenci ne delajo svoje kupčije onkraj ravank; od juga jim prihaja le nesreča. Le severu in vzhodu zamorejo svoje pridelke dati. Zato mora koroški Slovenec nemško znati, ako hoče gospodarstvo eksistirati. Vsled tega se pa tudi stoječe šolske razmere ne sme spremeniti. Vahno odobravanje.)

Drž. posl. Lutschounig

dejal, da so tisti, ki so vpeljali nemščino v šolski šoli, prav dobro vedeli, zakaj to storijo. Nesnimamo na Koroškem nobenega Slovenca, ki bi ne znal nemščine. Kranjci nam jemljejo pač naš denar, ne naših pridelkov. Ako bi se Koroška v resnici delila, kakor hočejo to hujskaci, zadela bi celotna usoda tiste koroške Slovence, ki bi od koroške proči prišli. Naj je res, da daje § 19 nem jezikom enako pravico; ali zakaj bi razni rodi v medsebojnem prometu ne rabili enega jezika, kakor rabijo diplomati francoščino? Nemci v večini; zakaj bi torej nemščina ne bila smetni jezik? Ravno zaradi mnogojezičnosti naš upravnih aparat tako drag. Troške pa porajajo kmetje s svojimi davki plačati. Mi koroški Slovenci hočemo enotno upravo, to je nemško, ker nam ta ceneje pride. Kranjci naj ostanejo na Kranjskem, pa naj se brigajo za nas; kajtnjih zvestoba države je prav mala. Mi smo siti, da si pustili od teh hujskacev bremena nalagati; to ne mirujejo, potem slišijo vun iz države. Kako daleč pridemo, ako se udamo hujskacem, to kaže novo denarno posojilo, pri

katerem je bilo mnogo milijonov skozi okno vrženih. (Živahno odobravanje.)

Dež. poslanec Michor

je govoril o šolskem vprašanju. Utrakvistične šole so v mešanih delih Koroške najbolj primerne. Slovenski otroci naučijo se svoj materini jezik itak že od starišev; ali v utrakvistični šoli se naučijo tudi lahko nemščino, ki jo potrebujejo pozneje v življenju. Ako se nemščino le v višjih razredih podučuje, se jo gotovo ne nauči, kakor latinščino in grščino ne. Grafenauer sam je izšel iz utrakvistične šole in razume zato oba jezika popolnoma. Prav žalostne izkušnje pa se je napravilo s slovensko šolo v Sv. Jakobu v R. Koroški Slovenci potrebujejo nemščino in nočejo v tem oziru nobene spremembe. Ako se Korošcem v hujskajočih spisih očita pomanjkujočo mravnost, potem so tega oni krivi, ki bi bili poklicani, širiti med ljudstvom mravnost, ki pa od same politične hujskarije do tega ne pridejo. (Viharno odobravanje.)

Poslanec Grafenauer

dobil je na njegovo prošnjo tudi besedo. Ali možakar je bil ves v zadregi in brez humorja. Govoril je samo od § 19, zahteval izključno slovenske šole, dejal, da je on (!) mož svobode (?), da ne stoji pod komando popov itd. Niti njegovi lastni somišljeniki mu niso ploskali. Bil je presneto klaverni nastop in jako nesrečen dan za Grafenauerja.

Namestnik deželnega glavarja dr. plem. Metnitz,

ki zastopa v deželnem zboru okraja Celovec in Velikovec, je omenil, da so dali povod zborovanju kranjski advokati, ki so se pri justičnem ministru zaradi koroških razmer pritožili. Govornik je v splošni veselosti raztolmačil na roki „Šmira“ prvaške zahteve. Pokojni slovenski poslanec Oraš je enkrat Grafenauerju dejal: „Reden wir lieber deutsch, denn einer versteht den windischen Dialekt des anderen nicht!“ Za vso hujskarijo stoji le par duhovnikov in kranjskih advokatov; velika množica slovenskega ljudstva pa noče o tem ničesar vedeti. Jezikovni prepis se le od zunaj v našo deželo prinaša. Mi pa hočemo mirno skupaj živeti in ne potrebujemo tujcev. Govornik je končal v viharnem odobravanju z željo, da bi koristilo zborovanje nemškim in slovenskim Korošcem.

Deželni posl. dr. Artur Lemisch

je ob donečem odobravanju prvake oestro kritikal. Povedal je grožnje, da bode 1500 klerikalcev današnje zborovanje razbilo, v resnici pa

igra Grafenauer prav žalostno vlogo. Oestro se je obrnil proti konečnim ciljem kranjske agitacije, ki hoče Koroško raztrgati in južni del (od Unterdrauburga pa do Sv. Mohorja) Kranjski pridružiti. Za koroške Slovence se hoče v Ljubljani deželno nadsodnijo uresničiti, tako da jim bo dejo kranjski advokati lažje denar iz žepa jemati. Danes vpijejo prvaki „Živio Franc Jožef“, pred enim letom pa so se navduševali za Nikito in Petra. Kranjci nas naj pustijo pri miru in naj ne motijo sporazuma v deželi.

Urednik „Štajerca“ K. Linhart

govoril je kot edini nekoroški govornik ob naravnost viharnem odobravanju. Pokazal je dvojno lice, ki ga imajo slovenski voditelji in agitatorji, kadar so sami med seboj ali pa tukaj. Tukaj se dela Grafenauer za dobrega Korošca, na velikem manifestacijskem zborovanju v Ljubljani, kjer so se Slovenci in Hrvati bratili, pa je isti Grafenauer izjavil, da so Slovenci in Hrvati en narod. O slovenskem vprašanju se danes sploh ne more govoriti, marveč le o jugoslovanskem vprašanju, o uresničenju trializma, ki pa se zamore zgoditi samo na razvalinah Avstrije in Koroške. Nacionarno-politične zahteve, ki jih stavijo slovenski voditelji, so le nekeke zanjke, s katerimi se hoče ljudstvo za veliko jugoslovansko državo vjeti, katera bi bila v ozki zvezi s Srbijo. Govornik je ta dejstva dokazal s citati iz slovenskih časopisov. Za časa balkanske vojne so klerikalci, ki se delajo danes tako patrijotične, vzgajali irredento, kije nevarnost za državo, pa tudi za slovensko ljudstvo, kateremu se gotovo ne bi nikjer tako dobro godilo kakor v Avstriji. Govornik je opozarjal, kako se godi Slovanom na Ruskem in slovenskim izseljencem v Srbiji. Skoraj pri vsakem stavku so govorniku viharno odbravali in ploskali; istotako krepko pa se je klicalo „fej Grafenauer“. Tako je razkrinkal urednik Linhart hinavsko vlogo klerikalcev.

Dež. poslanec Wieser

je opozarjal na pokvarjenje matrikelnov od strani slovenske duhovščine, na dotični odlok knezoškofjskega ordinarijata, kateremu se gotovi slov. duhovniki ne pokorijo. Konečno je predlagal posl. Wieser sledečo

rezolucijo:

„Današnji iz vseh delov Koroške od Nemcev in Slovencev mnogobrojno obiskani koroški zbor protestira glasno in odločno proti zopetnemu iz Kranjske izhajajočim poskusom, da se staropriznana, resničnim razmeram v deželi odgovarjajočo jezikovno prakso pri sodnih spremeni in le na željo slov.-nacionalnih advo-

Vse obolelosi
sopilnih organov

oslovski kašelj, navadni kašelj, prehlajenje, influenza iu

Dobi se a K. 4. v vseh lekarnah.

pljučne bolezni

na duha zdravijo števili
zdravniki in profesorji vedne z

SIROLIN "ROCHE"

katov in notarjev jezikovno prakso izsili, ki bi potrebščinam v deželi nasprotovale in na vso pravosodstvo po Koroškem neprijetno vplivale. Zbor se izraža z ozirom nato, da so na Koroškem mesta, trgi, industrija, trgovina in obrt skoraj popolnoma v nemških rokah, za obdržanje utrakvističnih šol v jezikovno mešanih krajih, ker leži le v lastnem interesu koroških Slovencev, ki hočejo i zanaprej s svojimi nemškimi sosedi v miru živeti, da se jim daje možnost priloženja nemškega prometnega jezika v šoli, tako da bodoje tudi v bodoče v tekmovalju uspešno stali ter v vojaški službi zadostovali. Zbor svari še z ozirom na resne dogodke med balkansko vojno c. k. državno vlado, naj ne podpira vedno očitneje nastopivše panslavistično hrepenenje po jugu, ki hoče uresničiti samostojno jugoslovansko državo in jo združiti pozneje s Srbijo ter Črnogorjo; ne samo na Koroškem, marveč v vseh planinskih pokrajinah ter ob Adriji so interesi Nemcev in Nemcem prijaznih Slovencev ednaki z onim dinastije in države. Več kot 1000 let so na Koroškem Nemci in Slovenci mirno skupaj živeli in se naprej razvijali; vroče želje tudi večine slovenskega ljudstva gredo v to, da se to razmerje vzdrži in da se na zunanje zahteve ne odpravi popolnoma zdrave razmere. Koroška Korošcem! To je geslo današnjega zbora, ki se spravi c. k. državni vladi na znanje.

To resolucijo se je dalo na glasovanje v sobi pa tudi zunaj. Bila je z velikanskim navdušenjem skoraj ednoglasno sprejeta; le maloštevilni Grafenauerjevi pristaši niso zanjo glasovali. S tem je bilo velevažno zborovanje zaključeno. S petjem koroških domačih pesmi se je prebilo večer.

Koroška se ni izgubljena! To je dokazalo to znamenito zborovanje. Veslovanska hujskarija se bode razbila ob pečinah koroškega gorovja!

Župnik Kneipp, plemeniti človekoljub

Je spojil svoje ime s Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo, ker je Kathreinerjeva okusna, zdrava in resnično ljudska kavina pijača.

Pozor ob tej draginji: Že 23 let vedno enako poceni ter ni v ceni nikoli poskočila!

Kathreinerjev zavoj za 10 usnarjev da 20 skodelic.

Politični pregled.

Cesarjeva bolezen se je hvala Bogu zopet izboljšala, tako da je huda nevarnost odpravljena. Zadnja poročila pravijo, da je katar skoraj popolnoma izginil in da hodi cesar že na male izprehode. Dal Bog, da bi naš presvitli vladar popolnoma okreval!

Delegacije so pričele svoje zasedanje. Otvoril jih je letos s prestolnim govorom nadvojvoda Franc Ferdinanda. Prestolni govor je bil prav kratek in se skoraj nič ni dotaknil zunanega položaja. Tudi govor zunanjega ministra grofa Berchtolda v nobenem oziru ni zadovoljil. Zlastno je, da davkoplačevalci, v kljub temu, da plačujejo grozovito visoke svote za zunanjo politiko, pravzaprav ne vedo, kako stojimo in v kakem razmerju smo z drugimi državami. Upajmo, da bodo delegacije ministru za znanje zadeve dale priložnost, da pojasni zunanjo politiko!

Državni proračun se je predložil delegacijam. Potrebščine ministerstva za zunanje zadeve znašajo 19,630.754 K, to je za 748.000 K več kot lani. Izredne potrebščine tega ministerstva pa znašajo 297.619 K (za 50.000 K več kot lani). — Potrebščine armade

znašajo 494,030.572 K (za skoraj 56 milijonov več kot lanske leto); izredne potrebščine pa znašajo 1,670.000 K (za 311.500 K več kot lani). Ako se od teh števil odtegne pokritje, potem znaša skupni čisti zahtevek armade 485,184.415 K in je za 55,443.711 K večji nego doslej. — Pri vojni mornarici pa znaša skupni zahtevek 76,266.710 K, to je za 799.500 K več nego doslej. — Od vseh teh svot plačala bode Avstrija 234,854.168 K, ostanek pa Ogrska. Proračunu dodani so seveda še razni drugi izredni in specialni krediti, tako da bodo morali slavni davkoplačevalci zopet prav globoko v žep poseči.

Lepo darilo. Štajerska šparkasa v Gradcu darovala je štajerskemu skladu za ujme 3000 kron podpore.

Gardni kapitan baron Fejervary umrl. V soboto zvečer je umrl gardni kapitan baron Fejervary. Fejervary je bil dne 28. oktobra 1884 imenovan za honvednega ministra in je dne 14. oktobra 1904 podal svojo demisijo. Naslednje leto je bil imenovan za ministrskega predsednika, toda že leta 1906 je demisijoniral.

Špioni. Iz Črnovic poročajo: Dne 22. p. m. so v Sadagori aretirali veleposestnika Milczocha in njegovo soprogo, ljudsko učiteljico Heleno Milczoch, ker sta osumljena špionaže v prosep Rusije. Hišna preiskava pri rusofilskih agitatorjih je razkrila material, iz katerega so razvedeli, da je bila zakonska dvojica Milczoch v ozkem stiku s petrograškim generalnim štabom. Žena je rojena Rusinja, njeni bratje so ruski častniki.

Pisma umrlega kardinala Rampolle. Iz Rima poročajo: Po smrti kardinala Rampolle so našli v njegovi zapuščini obširno korespondenco z milansko grofico Parravicino, v kateri se je ta zelo ostro izrekla o papeževi okolici. Grofica je prosila dediče Rampolle, naj ji vrnejo pisma. To se pa ni zgodilo. Ko je bilo v florentinski reviji objavljenih več pisem, ki so vzbudila v Vatikanu nezadovoljnost, je odvetnik grofice izročil pisma sodišču. Veliko senzacija vzbujajo tudi okolščine, da so grofico po posredovanju milanskega nadškofa pozvali, naj odloži predsedstvo katoliškega ženskega društva.

Dva špiona na Štajerskem? „Grazer Volksblatt“ poroča, da sta bila na cesti med Celjem in Vojnikom dva Italijana aretirana, ki se ju dolži vohunstva. Pišeta se Ferdinando Valente ter Biagio Jaconelli. Imela sta „pas“ za inozemstvo in natančne generalštab-karte od Spodnje Štajerske. Oddalo se ju je sodišču.

Poljski Sokoli. „Slowo polskie“ poroča, da bodo poljska sokolska društva izstopila iz vseslovske sokolske zveze, da s tem protestirajo proti sprejemu ruskih sokolskih društev.

Veleizdajniški proces. Iz Szatmar-Nemetija poročajo: 22. p. m. se je začela glavna razprava proti 35 Romunom, ki so 10. aprila 1913 dejansko insultirali v vasi Kismajtemy vikarija nanovo ustanovljene grško-katoliške ogrske škofije, Jaczkovicha. Baje so se vršile tudi razne proti državi naperjene demonstracije.

Obsojeni Romunci na Ogrskem. Iz Szatmar-Nemetija poročajo: Sodišče je izreklo včeraj po-

poldne razsodbo glede povzročiteljev demonstracije v Kismajthenyžu, kjer so insultirali vikarija nanovo ustanovljene grško-katoliške ogrske škofije, Jaczkovicha. Župnik Jurij Marosau je bil obsojen na poldrugo leto ječe, ostali pa v zaporu od 8 mesecev do 15 dni.

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 17

Dopisi.

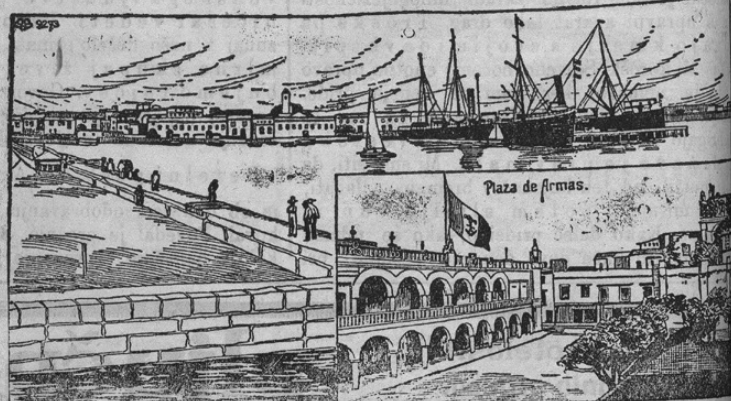
Sv. Lenart v Slov. gor. „Narodni List“ št. 9 in tudi njemu priloženi „Mariborski Glasnik“ se trudita moj pogrebni zavod pri Sv. Lenartu nemilo počohati. List imenuje zavod „nepotrebno potratnost“, ker na deželi sosešč „ljubega rajnega“ tako radi poneso v grob, v mestu pa ne; torej je zavod le „posnemanje mestnih navad“. Kar se pa tiče cen, si podstop lažnjivi dopisnik brez dokazil izreči, da sem si samo za polaganje na oder in za moje spretnosti računil 340 K. Kje pa so pismena naznaila? Kje so dragi venci z zlatimi napismi v nemškem in slovenskem jeziku? Kje so poditd. V „Glasniku“ pa laže dopisnu, da „naš Senekovič še cerkvene pogrebne pristojbine duguje in se mu vsled tega od cerkvenih udovavstreže več. Ta lažnjiv oglas se popravi v mariborskem listu samem. A dokaz je, da pri getovih ljudeh nevošljivost premaga resnico! Dragič več!

Franc Senekowitsch.

Cirkovce. Tukajšnji krčmar Korže postatisi je lani novo kegljišče. To kegljišče je oddaljeno kakih trideset korakov od cerkve. Tudi se keglja ne oziraje se na svetek ali petek. Esmo veliki teden pri božjem grobu molili, rožljaje po kegljišču, kakor bi bil manever okoli Cirkovce. Ko se je nesel Zveličar na veliko zaboto okoli cerkve, tudi takrat ni bilo miru na kegljišču. Keglja se vsako nedeljo in praznik tudi takrat, kadar se opravlja sv. maša ali v černice. Če ni ravno drugih igralcev, keglje gospod Korže s svojo hčerko in sinčekom. Pravijo, da njegov Maks (ki je dobro znan prisojnik) celo spi v kegljišču. Ker je pa sedaj prokleti dež (tako je bilo namreč ob deževju večkrat tam slišati) večkrat motil igralce, hodi sedaj gospod Korže kegljišče pustiti pokriti, da se bo lahko tudi ob deževju kegljalo. Gospod župnik, ki radi vtikate svoj nos v take reči, bi vas nič ne brigajo, zakaj ga pa ne porinete takaj? Aha zato menda ne, ker je gospod Koržeklerikalec od nog do glave, odbornik klerikalne posojilnice ter plesalec farovške muzike. Če se to go dilo pri kakem naprednjaku, pisali bi po „Gospodarju“, da bi moral dvakrat izhajati na teden in pa kričali (pardon kričati ne zna) iz prižnice kakor ste v nedeljo, da bomo v pogubljeni, ki beremo „Štajerca“. Zatorej vas svetujemo gospod župnik, da podučite svojega

Veracruz.

Vojna med Ameriko in Mehiko pričela je z boji okoli mesta Veracruz. Mehikansko mesto Veracruz leži ob morskem obali in se je pristanišče šele pred kratkim z dolgimi „moli“ in 8 metrov globočine zgradilo. Od Veracruz vodijo dve železniški progi do mehiške prestolnice, pariške zveze pa vežejo mesto z Orleansom, zahodno Indijo, Novim Yorkom ter Evropo, nadalje kabelji s Havahom in Gelvestonom. Mesto ima prav lepe ceste in nekaj lepih javnih trgov, cerkev ter gledališč. V Veracruzu ima tudi nemški konzul svoj sedež. Pristan brani več fortov, m. nj. najvažnejši San Juan de Ulna na otoku Ulna. Mesto bilo je l. 1520 ustanovljeno. Do leta 1825 je bilo španska last, do l. 1838 francoska, pozneje ameriškansko in konečno mehiškansko.

Bilder von der mexikanischen Hafenstadt Veracruz.

Veracruz ima okoli 30.000 prebivalcev, med nj. jih veliko Mulatov in Evropejcev, ki posedujejo zlasti trgovino. Naša slika kaže pristan in pogled na mesto glavni trg „Plaza de Armas.“